ŠVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 129. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 9, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го ЛИПНЯ 1988 Ч. 129. РІК XCV

Православна громада Чикаґо святкує 1000-річчя

Чикаґо. — Чикаґський деканат Української Православної Церкви в ЗСА влаштовує в днях 15, 16 і 17-го липня ц.р. святкування 1000-річчя Хрищення України з великою мистецькою, науковою і релігійною програмою.

В п'ятницю, 15-го липня, в готелі Гамилтон в Ітаска у год. 7-ій вечора відбудеться святочне відкриття мистецької виставки, а продовж суботи, 16-го липня в цьому ж готелі буде ряд науководуховних доповідей та панель.

Увечорі того дня в церкві св. Андрея в Блумінгтоні відбудеться вечірня, а відтак в готелі бенкет і баль.

В неділю, 17-го липня, Божественна Літургія і Молебень, очолені Блаженнішим Митрополитом Мстиславом в сослуженні ієрархів УПЦеркви в ЗСА та духовенства, будуть відправлені в катедрі св. Володимира в Чикаґо, о год. 9-ій ранку. В пополудневих годинах святочний концерт з участю Капелі Бандуристів ім. Шевченка під проводом маестра Володимира Колесника відбудеться в Розарі коледжі у Рівер Форрест.

Господарем святкувань є українська православна катедра св. Володимира, а всі інформації та замовлення квитків можна робити на адресу: Katherine Marcyniuk, P.O.Box 438, Mt. Prospect, Ill. 60056; tel.: (312) 870-1773.

Ю. Осінчук виступає на фестивалі у Франції

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Відома молода піяністка д-р Юліяна Осінчук виїхала на місяць до Франції, де бере участь у музичному фестивалі в замку де ля Гессе, віддаленому на 50 миль від Тулюзи. Там кожного року молоді американські мистці мають нагоду виступити з концертами перед добірною публікою.

В цьому році серед вибраних окремим жюрі піяністів є д-р Ю. Осінчук. Вона вже в неділю, 3-го липня, виступила з першим самостійним концертом, яким розпочався цей фестиваль, і в її програмі були твори Моцарта, Шопена та Ліста.

Це вже сьомий рік молоді американські надійні піяністи у віці між 24-им і 35-им роком життя мають нагоду в прегарній музичній атмосфері перебути чотири

Д-р Ю. Осінчук.

(Закінчення на стор. 4)

У Клівленді відкриється архітектурна виставка

Парма, Огайо (АВ) — Заходами Громадського комітету Тисячоліття Християнства в Україні, в рамках відзначування ювілею Тисячоліття, буде влаштована виставка п.н. „Втрачена архітектура Києва". Експонати для цієї виставки зібрав і підготовив Український Музей в Ню Йорку.

Виставка відбудеться в днях 17-го липня до 14-го серпня ц.р., в просторих і пригідних для цього приміщеннях Бек Сентер музеї, 17801 Дітройт аве., Клівленд-Лейквур. Відкриття виставки відбудеться в неділю, 17-го липня, о год. 2-ій по полудні.

Бек Сентер має поверх 17,000 членів, які отримують його бюлетень, де були також поміщені повідомлення і опис виставки.

ВІДБУЛАСЬ ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРАВОЗАХИСНИКІВ В ЕСТОНІЇ

Таллін, Естонія. — Група естонських правозахисників влаштувала у середу, 6-го липня ц.р., у столиці республіки протестну демонстрацію, домагаючись звільнення трьох їхніх друзів, затриманих міліцією і обвинувачених прокуратурою в антисовєтській аґітації і пропаганді. Арештовані вимагали від офіційних чинників опублікування тексту совєтсько-німецького договору з 1939 року. Як відомо, у висліді підписаного тоді Молотовим і Ріббентропом договору, совєтські війська зайняли три балтицькі республіки, які пізніше були анексовані у склад комуно-московської імперії. В тому ж часі Гітлер погодився на окупацію совєтськими військами Західньої України, яка до того часу знаходилася під адміністративною управою Польщі.

Одна з демонстранток, Ева Парнасте, повідомила, що її група зібрала 6,000 підписів під петицією з вимогою перегляду головних законів республіки. На транспаранті, який згадана дисидентка розвинула під час демонстрації під приміщенням Верховного суду Естонії, було написано: „КҐБ — імперія зла". Демонстрація закінчилася спокійно, без втручання міліції і зудару демонстрантів з каґебістами, одягненими в цивільний одяг. Кількадесять учасників підписали ще згадану петицію.

Відповідаючи на питання кореспондентів, перший секретар ЦК КП Естонії Вайно Валяс заявив: „Ми повинні спокійно сприймати вимоги демонстрантів і вислухати їхніх побажань".

Кілька років тому таку демонстрацію звичайно розганяли силою, а відповідальних організаторів карали тюрмою і грошовою гривною, — кажуть західні спостерігачі.

Згаданий перший секретар додав, „що ми вступили в період соціялістичного плюралізму і громадяни республіки можуть виявляти свою волю у бажаний ними спосіб". Валяс не заперечив, що текст совєтсько-німецького договору може бути опублікований незабаром. „Ми повинні сказати світові правду, якою гіркою вона б не була", — сказав він.

Відбувся 14-ий З'їзд сеньйорів УНС

Кергонксон, Н. Й. (Р.Б.). — Тут на відпочинковій оселі Українського Народного Союзу Союзівці відбувся від 12-го до 17-го червня ц.р. 14-ий З'їзд Об'єднання Сеньйорів УНС з участю 127 зареєстрованих членів з різних стейтів Америки і рядом гостей.

В неділю, 12-го червня, після реєстрації, що її провели Міра Повх і Гелен Чорномаз, і спільної вечері, присутні представили себе і подали місце свого замешкання, а президент Об'єднання Евген Волошин привітав усіх та побажав успішного з'їзду та приємного перебування на Союзівці.

Тому, що Служба Божа в понеділок рано не відбулася з причини неприсутности місцевого священика, о год. 10:30 розпочато з'їзд молитвою, що її провів д-р Олег Волянський, а однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померлих членів.

Григорій Жеребняк з Акрону, Огайо, заінтонував американський і український славні та провів присягу вірности.

З'їзд відкрив президент Об'єднання Е. Волошин і запропонував програму, яку прийнято без змін.

Президію з'їзду обрано в такому складі: мгр Володимир Сенежак з Вест Оренлж Н. Дж., голова, Стелла Волошин з Поленд, Огайо, заступник голови, д-р Микола Ценко з Ню Йорку, україномовний секретар, Мері Бобечко з Клівленду, Огайо англомовний секретар. До Почесної президії були запрошені почесні члени Головного Уряду УНС: д-р Ярослав Падох, Ґеновефа Жеребняк, д-р Анна Чопик з Лос Аламос, Ню Мексико і головна радна Гелен Олек-Скотт з Чикаго, Ілл.

До Номінаційної комісії увійшли: д-р О. Волянський — голова, М. Повх з Керґонксону і Ольга Літепло з Бруклину, Н. Й., члени. В склад Резолюційної комісії увійшли: д-р Роман Барановський, голова, д-р Роман Борковський, мгр В. Сенежак і д-р А. Чопик, члени.

Після того, як протокол з попереднього з'їзду прочитали мгр С. Мартюк — українською мовою і М. Бобечко — англійською, які прийнято із незначними доповненнями, звітували голова і члени Управи, Контрольної комісії і Товариського суду.

В дискусії над звітами забирали голос численні учасники. Між іншими висловлено застереження відносно запропонованого льосування приміщень на Союзівці.

Вечером того дня відбу-

(Закінчення на стор. 4)

Москва проголосила амнестію для вояків-втікачів в Афганістані

Москва. — Згідно з повідомленням агентства Ассошієйтед Пресс і акредитованих в СССР кореспондентів, Совєтський Союз проголосив амнестію для вояків, які, відбуваючи військову службу в невідрадних умовах Афганістану, самочинно покинули цю службу, тобто здезертирували, або перейшли в ряди повстанців-муджагедінів.

Виступаючи на пресовій конференції, генеральний прокурор СССР Александер Сухарєв сказав, що „ті, які не витримали тиску ворожої до соціялізму пропаганди і своїм нерозумним вчинком принесли шкоду нашій батьківщині, будуть помилувані, з огляду на високий соціялістичний гуманізм". Відповідаючи на запитання кореспондентів, чи будуть також помилувані дезертири, Сухарєв відповів: „Також ті, які не змогли видержати невідрадних умов тяжкої війни, будуть включені до категорії амнестованих".

Не зважаючи на заяву Сухарєва, кореспонденти таки й не зрозуміли чи амнестія є колективною, чи кожний випадок амнестії розглядатиме суд окремо. Генеральний прокурор подав цифру 312 військовиків, захоплених в полон муджагедінами під час воєнних дій в Афганістані. Одна третя з названої цифри загинули в тяжких умовах партизанського полону, а деякі були вбиті партизанами при спробі втечі з-під контролі „афганських екстремістів", — заявив Сухарєв. Основна маса совєтських військовополонених перебувають на території Пакистану під контролею муджагедінів і на них роблять тиск різні антикомуністичні групки, намовляючи їх не повертатися на батьківщину, — каже совєтський речник. Маленьке число вояків переїхали в Канаду, ЗСА, або до країн Европи. Амнестію проголосила Президія Верховної Ради СССР, бажаючи заперечити поголоски за кордоном, що колишніх вояків очікують в СССР строгі кари за їхню втечу з армії, чи перебування в полоні.

Згідно з амнестією колишні полонені будуть користуватися усіма правами громадян СССР.

У СВІТІ

БЕЛЬГІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ заарештувала ірляндського терориста Патрика Раєна, який, згідно з інформаціями отриманими поліцією, належить до керівництва Ірляндської Революційної Армії (ІРА). Під час арешту виявилось, що Раєн користувався різними паперами і був озброєний автоматичною пістолею. Раніше в британських газетах появлялись повідомлення і перестороги, що Раєн перебуває в країнах Західньої Европи і там займається кампанією збірок для матеріяльної підтримки революційної діяльности його організації. Прокуратор Бельгії плянує включити до обвинувачення проти Раєна також його терористичну діяльність на території Західньої Німеччини, тому не виключається, що прокуратура ФРН домагатиметься видачі Раєна на суд у тій країні.

МІНІСТЕР ЮСТИЦІЇ Франції у новому уряді прем'єрміністра Мішеля Рокара вирішив, без порозуміння з прем'єром, не приміщувати засуджених терористів в камерах-одиночках, хіба що терорист є небезпечною особою для оточення. Досі всі особи, які були засуджені за тероризм, були ізольовані в тюрмах. Очевидно, рішення міністра викликало голоси критики на сторінках французьких газет і колишнього міністра внутрішніх справ Шарля Паскуа, який заявив, що поліпшенням умов не можна боротися з міжнародним тероризмом. Покищо не відомо скільки терористів після цього рішення міністра опиняться в загальних камерах тюрм.

ВОЯКИ З ПАЛЕСТИНСЬКОЇ групи „Фатаґ", які зберегли вірність керівникові Палестинської Визвольної Організації Ясірові Арафатові, ведуть переговори з представниками урядів Ливану, Сирії і Альжиру про перенесення їхньої військової бази Бур ель-Баражне до іншої місцевости, або країни з огляду на те, що ця база стала прицілом інших конкуруючих мусулманських екстремістів, які обстрілюють її систематично з гармат, мінометів і тяжких скорострілів. Мусулмани-шіїти натомість кажуть, що вони не випустять палестинців живими, якщо вони захочуть покинути базу зі зброєю в руках і забрати зі собою усі речі потрібні для розбудови іншої бази. Боротьба між поодинокими терористичними фракціями в Ливані продовжується, а цьому сприяють антиарабські сили про що починають натякати деякі політики Сирії і акредитовані на Близькому Сході кореспонденти.

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ Нікараґуа повідомило про відновлення боїв урядової армії з партизанами, в оригіналі говориться про „контрреволюціонерів" і „бандитів", які, мовляв, влаштували дві засідки і обстріляли військову колону, знищивши при тому мінами два тягарові автомобілі і одного джіпа. Згідно з цим повідомленням у засідці загинуло п'ять вояків і сім цивільних осіб. В Маямі, представник контрас Хорхе Розалєс заявив, що йому покищо нічого не відомо про відновлення боїв в Нікараґуа, про які говорять сандіністи. „Наші повстанські з'єднання мають виразний наказ не встрявати покищо в бої з урядовими армійськими частинами і вживати зброю тільки для власної оборони. Не можна виключати провокації сандіністів", — заявив Розалєс.

У ЦЕНТРІ КАБУЛЮ, столиці Афганістану, наступив у середу, 6-го липня, сильний вибух розривних матеріялів, зглядно вибухнув тягаровий автомобіль виповнений 700 кілограмами динаміту. Сім осіб загинули на місці вибуху, а 26 були поранені, деякі тяжко. Від вибуху були цілковито знищені сім мешканевих будинків, п'ять автомобілів і декілька крамниць. Совєтське пресове аґентство ТАСС повідомило, що за минулих п'ять днів муджагедіни влаштували 67 нападів на урядові військові колони маріонеткового афганського уряду і на відступаючі війська СССР.

ВІРМЕНСЬКІ ДИСИДЕНТСЬКІ джерела інформують, що совєтські десантні відділи, які зайняли летовище в Єревані, відкрили вогонь проти демонстрантів і застрелили п'ятьох цивільних осіб. Совєтські офіційні чинники, зокрема представники міністерства закордонних справ СССР, заперечили ці інформації, кажучи, що вояки зайняли летовище без жадної стрілянини і зудару з демонстрантам. „Поголоски, що загинули в Єревані вірмени є безпідставними", — заявив представник згаданого міністерства Вадім Парфілієв. Він однак підтвердив, що біля летовища відбулась демонстрація вірменів, у якій нібито мало взяти участь тільки 2,000 осіб.

165 ОСІБ ПРАВДОПОДІБНО ЗАГИНУЛО В АБЕРДІНІ

Абердін, Шотляндія. — Ще не похоронили усіх тіл літакової катастрофи в Ірані, як світ облетіла друга вістка про трагічний випадок на оливній шахті в Абердіні в Шотляндії, де, як загально припускають, загинуло 165 осіб. Досі виловлено 65 тіл працівників оливної продукції після експльозії на шахті у Північному морі, але пропало без вістей ще додаткових 100 осіб за якими ідуть розшуки, хоч є дуже мало виглядів, що вони залишилися в живих. Ті, що пережили катастрофу в більшості тяжко поранені, зглядно попечені, деякі на 50 й більше відсотків. 21 робітників доставили в дуже тяжкому стані до місцевого шпиталю.

Катастрофа наступила після вибуху в газовій камері. Під час зустрічі з кореспондентами речник американської компанії Оксіденталь Петроліюм, Джан Бредінґ заявив, що причиною експльозії у підводній газовій камері була, правдоподібно, погана ізоляція закрутки проводу. Після експльозії на горішній плятформі вибух вогонь, який унеможливив робітникам з долішньої плятформи видістатись віндою догори. Частина робітників полусились прямо на долішніх поверхах, а деякі сильніші і не поранені, почали скакати в море. Велика частина робітників відпочивали на долішній плятформі і катастрофа була для них смертельною несподіванкою. Після експльозії їхні житла перетворились у руїну.

Промовляючи у Палаті громад прем'єр-міністер Великобританії Марґарет Тачер висловила в першу чергу своє співчуття родинам вбитих і поранених, а також тих пропавших без вістей, яких уважають мертвими. Також королева Елізавета II, устами свого представника висловила глибоке співчуття тим, що постраждали і їхнім родинам.

Британська преса при тій нагоді поінформувала своїх читачів, що вже раніше на цих копальнях оливи траплялися катастрофи, але не таких великих розмірів. Досі там загинуло від 1968 року, тобто від часу започаткування видобутку оливної ропи у Північному морі, понад 400 осіб.

Дж. Шулц відвідує Азію

Бангкок, Тайланд. — Державний секретар Джордж Шулц розпочав 18-денну поїздку по сімох країнах східньої Азії, щоб затіснити відносини з тими країнами і ЗСА ще перед виборами нового президента.

Його поїздка пов'язана з дипломатичними переговорами у справі звільнення Камбоджі з дев'ятирічної окупації в'єтнамськими військами і проблемами індокитайських втікачів. Саме ці справи будуть на програмі розмов Дж. Шулца з міністрами закордонних справ азійських країн, що приїхали до Бангкоку на триденні річні зустрічі організації південносхідніх країн Азії.

Після перебування в Тайлянді Дж. Шулц вирушить у відвідини цілого ряду азійських країн, що включатиме Малайзію, Індонезію, Філіппіни, Гонґ Конґ, Китай, Південну Корею і Японію. При цій нагоді Дж. Шулц буде мати розмови на тему торгівлі поміж тими азійськими країнами і їхніми партнерами — Японією, Австралією, Новою Зеляндією, Канадою і Европою.

Державний секретар ЗСА сподіється дістати найновіші пропозиції щодо відтягнення в'єтнамських військ з Камбоджі з уваги на те, що в останньому часі комуністичний Китай виявив охоту дати азиль провідникові партизанського руху в Камбоджі Поль Потові і його помічникам з Хмер Руж. Минулого тижня уряд КНР запропонував бути посередником у переговорах у справі Камбоджі, де після перемир'я мали б бути вільні вибори і повне усунення в'єтнамських військ. Рівночасно Дж. Шулц хоче запевнити азійські країни, що Уряд Роналда Реґена не має заміру зміняти свою політику у відношенні до В'єтнаму і відновляти з ним дипломатичні відношення доки не буде порядку в Камбоджі.

Важливою справою розмов Дж. Шулца буде справа втікачів з Індокитаю. Велика їх кількість вказує на те, що вони більше втікають з приводу нужди, ніж з політичних причин.

У розмовах Дж. Шулца в Японії на першому місці буде стояти питання торгівлі із ЗСА, тому що в останньому році висота заробітку Японії у торговельних трансакціях із ЗСА виносила 52 біл. дол.

В АМЕРИЦІ

РЕЧНИК ДЕРЖАВНОГО департаменту Филис Овклей, заявила, що Америка буде вповні кооперувати з Міжнародною організацією цивільної авіяції у розгляді спрви зістрілення іранського пасажирського літака американським військовим кораблем у Перській затоці.

РЕЧНИКИ БІЛОГО ДОМУ поінформували представників преси, що президент Роналд Реґен має на меті найменувати якнайскорше нового головного прокуратора на місце Едвина Міза, який зрезиґнував з цього посту тому кілька днів. Ані речники Білого Дому, ані прибічники Е. Міза не виявили жадних прізвищ.

НАЙМОЛОДШИЙ СИН сенатора з Массачусетс Едварда Кеннеді, 20-літній Патрик Кеннеді, у Провіденс проголосив свою кандидатуру до Палати Репрезентантів з дев'ятої округи стейту Ровд Айленд. П. Кеннеді є наймолодшим членом родини Кеннеді, що будь-коли кандидував на виборчий пост.

У ВАШІНҐТОНІ СЕНАТОРИ після перегляду звіту Пентаґону про події, які заіснували у Перській затоці, що у висліді залишили 290 вбитих осіб з помилково зістріленого пасажирського літака, заявили, що реакція капітана і старшин воєнного корабля була правильна і тим самим є оправданою. Цю інформативну сесію з сенаторами переводив шеф злучених штабів армії адмірал Вілліям Кров.

В СЕНАТІ ГОЛОСАМИ 72 до 23 проголосовано законопроєкт, в якому вимагається від фірм і фабрик 60-денного попередження про закриття чи ліквідацію даного підприємства чи великого звільнення числа працівників. Сподіються, що Палата Репрезентантів також одобрить цей законопроєкт, бо в іншому випадку вето, яке наклав президент Роналд Реґен на торговельний законопроєкт якраз через цю вимогу, залишиться повноправним. Прибічники цього законопроєкту є робітничі профспілки і демократичні кандидати в цьому виборчому році, а опонентами є індустріяльні компанії з підтримкою республіканців, які уважають, що такий закон являється завеликим втручанням Уряду у приватну індустрію.

В Гантері відбулися пластові вишколи

Учасники пластових вишколів із своїм проводом біля української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Гантері.

(Фото: ред. М. Коломиєць)

Гантер, Н. Й. — Тут в Кетскильських горах, в українському серці відпочинкових осель, проходили від 25-го червня ц.р., як і минулими роками, окремі табори пластунок і пластунів для вишколу членів проводів юнацьких таборів. Ці міжкрайові вишколи, що їх організаторами є курені „Лісових Чортів" і „Тих, що греблі рвуть", відбувалися в мальовничих околицях Гантеру; вишкіл пластунів п. н. „Лісова школа", на площі, що її подарували члени куреня і „Школа булавних" на гостинній посілості Т. та І. Куликів, добродіїв Пласту.

Командантами цього року були ст. пл. Стефан Шишка у „Лісовій школі" і ст. пл. Катя Масник у „Школі булавних". Обоє вони — теперішні крайові командантки пластунів і пластунок, які на цьому вишколі мали нагоду практично пізнавати проблеми пластової організації на терені ЗСА.

Цьогорічні вишколи, хоча малі числом, дали можливість учасникам багато навчитися, зжитися і набрати досвіду у зустрічі з природою. Поруч із постійними членами проводів, вишколи відвідали члени КПС і КПР, як також ряд інструкторів для окремих зайнять. Табори закінчились в п'ятницю 8-го липня ц.р., щоб випускники мали час переїхати на окружні юнацькі табори, що розпочинаються в суботу, 9-го липня ц.р., на всіх пластових оселях рівночасно.

В неділю, 3-го липня, усі учасники вишколів враз із своїми проводами відвідали після Служби Божої мистецьку виставку ЕКА та його синів Юрка і Яреми, а у вівторок, 5-го липня, спільно відбули традиційні святкування Івана Купала на посілості Т. та І. Куликів.

СХОДИНИ КОМІТЕТУ ТИСЯЧОЛІТТЯ

Трентон, Н.Дж. — Управа Комітету Тисячоліття Християнства в Україні округи Трентону/Трентон, Гамилтон, Ювінг і Лоренсу, повідомляє, що чергове засідання комітету відбудеться в середу, 13-го липня ц.р., о год. 7:30 вечора, в приміщеннях Українського Народного Дому, при 477 Джеремая авеню в Гамилтоні. Проситься прибути усіх членів на засідання. За дальшими інформаціями слід телефонувати до д-ра Омеляна Коцопея на число: (609) 393-6891 або до Юрія Мізюка на число: (800) 347-6887, екст. 215.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year* — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to:
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00 Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00 Чеки і money orders виставляти на Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Недовір'я до миролюбства Москви

Західня преса чомусь не присвятила великої уваги до події, яка, проте, характеристична для сучасної міжнародної ситуації. У часописі „Крищен Саєнс Монітор" від 27-го червня ц.р. появилася невеличка вістка п.з. „НАТО формує нове різнокрайове військове з'єднання". Йдеться про те, що Канада повідомила Норвегію, що вона хоче відкликати стаціоновану в цій країні свою піхотну бриґаду, але водночас висловила згоду на свою участь у зформуванні нового військового з'єднання, яке складалось би з військ Америки, Канади і Західньої Німеччини. Американські й канадські військові частини перебували б далі на своїй рідній території, але разом із німецькими формаціями переводили б маневри, наставлені на таке вишколення тих військових частин, щоб вони могли у випадку потреби совєтського нападу на Норвегію протягом коротких годин прийти Норвегії з допомогою. Водночас Норвегія погодилася на те, щоб на її територію, на місце відтягненої канадської бриґади прибула ближче неназвана — західньо-німецька військова частина. Норвезький уряд дуже вдоволений такою комбінацією і норвезька преса вбачає у творенні окремої тридержавної військової формації, яка була б у стані поготівля, щоб у кожній хвилині прийти з допомогою Норвегії, новий доказ єдности і солідарности 16-ох членських країн Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО).

Норвегія була одним із членів-засновників цієї військово-політичної організації у 1949 році, коли тоді 12 країн (10 европейських плюс ЗСА і Канада, а тепер 16) прийшли до переконання, що потенціяльним аґресором число один є Совєтський Союз. Це сталося після того, як СССР, що за володіння Сталіна, зламав всі клявзулі Ялтинської конференції з 1945 року і Потсдамського мирового договору з цього самого року, головно те, що в усіх окупованих Третім Райхом Гітлера країнах мають відбутися вільні вибори і має бути привернений там їхній давній демократичний державний лад.

Це давні часи, бо від постання НАТО минуло 41 рік. Вміжчасі відбулися конференції на вершинах різних американських президентів з кремлівськими володарями і підписано із ними кілька договорів — про обмеження збройних сил (САЛТ 1 і САЛТ 2) та за президента Реґена про редукцію ракет із атомовими „головками" на коротку віддаль. Плян договору про редукцію на 50 відсотків ракет на далеку віддаль — все ще висить в повітрі і все ще у Женеві йдуть перманентні наради у цій справі. Їхній позитивний вислід дуже сумнівний — з одної головної причини брак довір'я до совєтського партнера, що він дотримає підписаний договір і що головна передумова — перевірка здійснення цієї редукції ракет — буде переведена без шахрайства.

І така ситуація триває по нинішній день. Усі державні мужі у світі, зокрема високі старшини та військова розвідка — знають, що СССР не може розпочинати нову воєнну авантюру. Не може тому, що — як про це вже була мова на цьому місці — СССР мусів би вести війну на два фронти проти західнього бльоку НАТО і проти Китаю і Японії. Не може ризикувати такої війни в часі страшної економічної кризи без могутнього, потрібного в такій війні, промислового потенціялу у своєму запіллі і при смертельно ризикованому узброєнні змобілізованого мільйонованого війська різних підсовєтських народів, які зненавиділи панівний у СССР режим. Усі знають це і чують раз-у-раз найбільш миролюбні заяви Ґорбачова й інших можновладців імперії. Але всі західні державні мужі, і всі, що мають здоровий глузд, знають одночасно, що большевикам не можна вірити і що ситуація в СССР така, що сьогодні там є при владі Міхаїл Ґорбачов — завтра його може не стати. І невідомо, чи його наступник не захоче здійснити плян походу совєтських змоторизованих дивізій до Атлантику, тим паче, що СССР багатократно перевищує НАТО своїм суходільним військом.

Норвегія особливо загрожена, хоч має 325,000 війська — чимала збройна сила. Але недалеко північних берегів цієї країни у підбігуновому обширі, стаціонована могутня совєтська військово морська фльота. І це сусідство створило в Норвегії таку атмосферу, що всі норвежці раді, коли дізналися про створення нової формації для її, Норвегії, оборони.

Юрій Р. Рибак

ДІТИ–СПОЖИВАЧІ

На поличках публічних бібліотек недавно появилась книжка п. з. „Children as Consumers" „Діти — споживачі" видавництва Лексінгтон Букс. Її автор Джеймс Ю. МекНіл — це професор з ділянки „маркетінг", себто організації збуту товару, на Тексаський Ей енд Ем університет, де спеціялізується у поведінці споживачів. Згадана книжка, на 211-ти сторінках, заторкує різні теми відносно поведінки дітей, як споживачів. А що вони є у центрі обговорення тому і логічність вимагає, щоб включити туди теж вплив етики бизнесу, як теж потребу виховання дітей на правильних споживачів. У міру потреб автор спиняється на двох протилежних поглядах, що репрезентують бизнесмена та оборонця споживачів.

Професор МекНіл вважає, що у загальному відносно мало відомо про дитячу звичку закупів. Тому він старається проаналізовувати це питання крізь призму доходу, витрат і економічного мотиву дітей. Поруч обширної літератури та доступної статистики він теж наводить оригінальні інтерв'ю, де діти висловлюють свій погляд на поставлені запити.

Потенціяльно діти встановлюють дуже важливий американський ринок для багатьох родів бизнесу. Тому можна б сказати, що цей ринок, як деякі вважають, не обмежуються тільки до одного ринку з „гамбурґерами". Американські діти, як цілість — це більйонери, бо у віці від 5-ох до 12-ох років видають понад 4 більйони долярів річно своїх власних грошей на це, що бажають. В тому, додаймо, включається один більйон дол. тільки на самі забавки. Сама ж забавкова індустрія річно продає товару вартости, яких 13 більйонів долярів.

Отже на основі забавкової індустрії видно, що коли діти не купують самі, то хтось інший робить це для них. Це дуже маркантно видно теж у харчовій ділянці, коли діти під впливом телевізії хочуть купити будь-який товар, який підпадає під їхній смак.

Не зовсім правильний був би погляд, що ринок завмирає, коли діти доростають, навпаки, бизнесмени вважають, що коли у майбутньому діти стануть самі батьками, продовжуватимуть патронувати і купувати для своїх дітей — це до чого звикли і любили ще за дитинства. Та батьки мають свій власний погляд. Вони часто незгідні з бажанням дітей і це не тільки з матеріяльних причин, але із самої доцільности. Настає наявний спротив... Це протиставлення натискові бизнесу „виполікувати дитячі мозки" викликало реакцію суспільности, що виявилось у ділянках організації, регуляції та навчання. Ось, наприклад, Action for Childrens Television (ACT), Акція в напрямі телебачення для дітей квестіонує постійно невідповідні форми і зміст реклями. У ділянці регуляції Конгрес ЗСА проголосив у 1960-их роках закони про Охорону дітей та Безпеку забавок.

Остаточно багато американців погодились з тим, що діти є таки споживачами і тому радили впровадити навчання у школах із ціллю допомогти дітям мати успіх у ролі споживача. На думку проф. МекНіла, коли загальна опінія протиставиться акції підприємств здобувати дітей, як споживачів, тоді відкривається поле до різних непорозумінь. Велика критика оборонців прав дітей з одного боку, а настирливість продуцентів збільшити ринок збуту — з другого, викликає зайве напруження. Все ж таки — це природне явище. Одні виступають проти одних, при чому аргументи не витримують критики. Здається, що великий гріш можна б заощадити замість взаємного поборювання та дати його потребуючим дітям, які не мають матеріяльних засобів стати споживачами!

Та не все, що дитина захоче може купувати, бож закон обмежує її активність, дозволяючи тільки, скажімо, тютюнові вироби чи алькогольні напитки набувати після означеного віку. У тому випадку видно наставлення оборонців прав дітей, які стараються охоронити їх перед родом товару, що має від'ємний вплив на розвій молодого організму.

Бути споживачем у ЗСА — це право, але бути збутовцем товару („marketer") це тільки привілей. Діти мають право бути споживачами незалежно від цього, що вони своїй діяльності ще не осягнули ступеня повної зрілости. Тому, коли бизнес вибирає дітей, як ціль на ринку, мусить взяти на себе відповідальність за дитячу „нездатність". І мусить включити у свою ринкову анализу ці самі елементи, що примінює до кожної ринкової анализи, себто пізнати характеристику учасників — їхній дохід, освіту стать і т. п.

У загальному відчувається потребу покращати існуючі відносини між бизнесом, а дітьми, бож це в інтересі бизнесу збільшити продаж та зиск. На жаль, у багатьох випадках бизнес виявив зловживання супроти дітей нижче восьми років життя. Але все дасться змінити і автор вважає, що всіх споживачів треба без різниці вважати „особливими", а в першу чергу дітей, які після відносно короткої віддстані часу стаються повнокваліфікованими споживачами і несуть зі собою спомини дитинства...

Хто цікавиться дитячо соціо-економічними проблемами, той може в цій книжці знайти багато інформацій, які подані приступно, але й в них затриманий науковий підхід.

ПРО ЦЕ І ТЕ

ПРО ДІВЧАТ, ЯКІ ЗБАГНУЛИ ЛІСОВУ МУДРІСТЬ

Високо на лісовій поляні серед краси гірської природи, що так нагадує наші Карпати, розтаборилися пластунки, щоб протягом двох тижнів вивчити як жити в лісі без усіх засобів і вигод технології, що нам усім тепер видаються конечними до щоденного життя.

Коли ми крутою і стрімкою стежинкою пнемося вгору на місце таборування, відкриваємо добре знайомі нам місця і завважуємо зміни, що їх зробила від останнього побачення природа. Ось потічок, який треба було перескакувати по каміннях, висох зовсім і ми проходимо його без страху впасти в болото. Ось велика береза, зламана вітрами чи бурями, вже більше не може бути місцем, де ми спирали наплечник у хвилинах відпочинку. Ось сосни при вході на таборову площу, які пам'ятаємо ще маленькими деревцями — тепер попнялися аж ген до неба.

Але через їхнє гілля-синє, гірське небо таке, як завжди і така, як завжди тиша лісу, в якому лише чути легкий шум листя і перекликування птахів.

Чи можна серед цієї лісової чарівної краси тужити за телевізією, „Ві-Сі-Ар", голосною музикою „рак", сушаркою до волосся чи взагалі електричним струмом, без якого годі тепер уявити собі буття?

Коли сідаємо в гурті цих молодих дівчат і слухаємо їхніх розмов, що так часто переплітаються радісним сміхом, коли глядимо в їхні очі, в яких відбивається і синява неба і зелень лісів — то знаємо добре відповідь на наше питання. Ні, в такому оточенні можна скоро забути про усі т. зв. вигоди модерного життя, адже вони тут щойно тиждень, але вже зуміли вивчити лісову мудрість, зуміли влаштуватися і, власними руками збудувати все, що потрібне, і горді, що їм це вдалося.

Електрика — пощо її, коли ввечері можна глядіти на тисячі зірок, і сидіти біля вогню ватри? Телевізор, радіо — чи вони потрібні, коли можна досхочу співати, самими бути акторами і сміятися зі своєї гри? Новинки, преса — сенсації злочинів — чи вони важливі, як тут зробив сенсацію снот, який ніччю вкрався до магазину, або буря, що може позривати шатра?

І без тих усіх вигод та уліпшень щоденного життя, ми відкриваємо серед наших таборовичок ще одне корисне та рідкісне явище — у них віджило бажання розмов, вони говорять багато та одверто між собою, з нами, на усі теми, які їх цікавлять і це все доброю українською мовою.

Тож ми проводимо із ними справді незабутні, прегарні години, які могли б наповнити радістю та оптимізмом найбільших недовірків, щодо українського майбутнього на американській землі.

Але і для цієї горстки дівчат-пластунок, що відкрили красу життя в природі, ці дні також виїмкові, коли зі щирим захопленням вони розповідають про них і ніяк не відчувають потреби повертатися до цивілізованого світу. Чи можливе, щоб це зближення до природи дало їм також краще зрозуміння свого місця на землі, а особливо в українській спільноті? Чи можливе, щоб це кришталне, прозоре повітря прочистило і погляд на життя?

Нам невідомо, але так хотілося б, щоб ці дівчата не затратили цього, що вони здобули у цій лісовій школі і щоб ніяка вигода цивілізації і ніякий бруд великого міста не знищили їхнього чистого погляду.

О-КА

Володимир Барагура

ПОТРЕБА СОБОРНОЇ ТИСЯЧОЛІТНЬОЇ ПАНАХИДИ

Святкування Тисячоліття Хрищення України переносить нас духово та зближує і поєднує нас із сизою давниною коріння нашої нації й початків нашої державности. Ці віддлеглі, покриті патиною древности часи, це перші кільця в ланцюгу нашого історичного ставання, буття й росту, а наша теперішність, це нове кільце, за яке зачепляться свіжі ланки нашого майбутнього на дальші тисячоліття.

Багато поколінь перед нами жили й здвигали з більшим чи меншим успіхом, з досягненнями й невдачами, упадками й піднесеннями величаву будівлю нашого національного й державницького та релігійного буття. Перші, доісторичні покоління та княжий період, це наче підвалини всенаціональної будівлі — храму. Часи Козацької держави, це вже здвигання стін, поки власні історичні помилки, ворожі затії й національно-соціяльні та політично мілітарні катаклізми не спричинили застою в будові, яку наше покоління часу Визвольних Змагань намагалося безуспішно вивершити покрівлею.

Перед сьогоднішніми й майбутніми поколіннями стоїть завдання закінчити процес будови власної державности. Таку спадщину ми перебрали від наших предків, писану їхнім горінням, одержимістю, працею та кров'ю і це насліддя мусимо збагатити нашим трудом та передати його майбутнім спадкоємцям. Так створиться безперервний ланцюг національного й державницького буття.

Свідомість цієї тяглости поколінь від доісторичної древности посьогодні зобов'язує нас дати вислів признання, подяки та вдячности нашим пращурам, щоб тим засвідчити, що ми зберігаємо про них світлу пам'ять. Бо хоч у земському розумінні вічність — це поняття релятивне, бо видимий світ явище — дочасне, то все таки, доки триває людський рід і доки існує українська спільнота, ми зобов'язані задокументувати зрозуміння вічної пам'яті супроти „мертвих земляків наших".

В ювілейний рік Тисячоліття, коли акт хрищення видається нам таким близьким, коли розуміння й відчуття „часу" скоротилося, варто було б влаштувати соборну, всенаціональну панахиду за спокій душ у часах перед і після введення Христової віри в Україну. Варто б назначити один день, у якому всі наші віровизнання в усіх церквах по цілому світі, де живуть українці в одну годину відслужили б соборну „Панахиду Тисячоліття" за всіх покійних відомих і незнаних земляків наших. Напевно їхні душі врадуються таким актом задокументування вузлів спільности поміж поколіннями, який буде доказом вдячности за їхні світлі вчинки в процесі творення й будови нашої християнської нації й державности.

Колись їхні сучасники й найближчі покоління напевно за них молилися та правили Служби Божі й панахиди, але з ходом часу, коли минали десятки років, а то й століття, не було кому про них пам'ятати. З власного теперішнього досвіду знаємо, як багато сучасних наших заслужених, видатних людей пішли в забуття... Що ж тоді говорити про людей, які жили й померли сотні років тому.

Тут не йдеться тільки про такі могутні постаті, як княгиня Ольга, великий князь Володимир, гетьмани Богдан Хмельницький чи Іван Мазепа, перша жертва царської Росії мученик-засланець останній кошовий Запорізької Січі Петро Кальнишевський, княжі воїни, козаки, гайдамаки, церковні достойники, люди науки, культури, мистецтва, але й мільйони померлих „сірих" людей, наших предків, які за своїми силами й спроможностями працею й ціною майна та крови прикладали цеглину до будови чудового храму — України.

Таку „Панахиду Тисячоліття" треба б необхідно включити в програму відзначення цієї вагомої історичної події, якою є введення Христової віри в нашій батьківщині.

Олена Теліга

Літо

Топчуть ноги радісно і струнко
Сонні трави на вузькій межі.
В день такий віддатись поцілункам!
В день такий цілим надхненням жить!
П'яним сонцем тіло налилося,
Тане й гнеться в ньому, мов свіча, —
І тремтить схвильоване колосся,
Прихилившись до мого плеча.
В сотах мозку золотом прозорим
Мед думок розтоплених лежить,
А душа вклоняється просторам
І землі за світлу радість — жить!
І за те, що стільки уст палило
І тягло мене вогнем спокус
І за те, що замінить не сила —
Ні на що — твоїх єдиних уст!

(Із „Збірника", 1977 рік.)

Микола Вірний

І. КОСТЕЦЬКИЙ І ВИДАВНИЦТВО „НА ГОРІ"

Цього року відзначаємо 75-річчя з дня народження і п'ятиріччя з дня смерти відомого письменника Ігоря Костецького. Він був також засновником видавництва „На горі" та співзасновником Українського Шекспірівського Товариства.

Життя Ігоря Костецького скінчилось на сімдесят першому році 14-го червня 1983 року. З посмертної згадки професорів-поетів Олега Зуєвського і Яра Славутича ми довідались, що „... Ігор Костецький народився 14 травня 1913 року в Києві, у родині педагога-вокаліста. Там же він закінчив у 1928 році семирічку, після чого по роках мандрівного життя набував театральну (режисерську) освіту: від 1933 року в Ленінґраді, а від 1935 у Москві з дворічною практикою на Уралі.

До його багатої й дуже різноманітної творчости належить перший і повний переклад на українську мову Шекспірових сонетів, кількох п'єс і велика кількість перекладів поезій С. Ґерґе, Новаліса, Т. С. Еліота, Езри Павнда та інших. Св. пам'яті Ігор Костецький крім цього брав участь у редаґуванні першого повного українського перекладу Біблії, виданого 1963 року отцями Василіянами у Римі..." („Ігор Костецький відійшов у вічність", часопис „Свобода", Ню Джерзі, ч. 136, 21-го липня 1983р.)

Ігор Костецький помер, не прочитавши своєї, опублікованої в журналі „Всесвіт" відповіді на запитання: „Що дало мені спілкування з радянською літературою? Це було питання до закордонних письменників. Їхня відповідь друкувалась у розділі під назвою „Анкета". Відповідь Костецького ми прочитали на сторінках 166-167 у восьмому номері київського журналу „Всесвіт" за 1983 рік, себто два місяці після смерти письменника.

Не будемо переказувати цієї відповіді, бо кого цікавлять інтерпретації життя й смерти, той може знайти згаданий журнал і прочитати. Не скажемо, що нецікаво написано, але нащо? Зрештою, до цього питання ми ще повернемось, а тим часом зупинимося на головнішому, на тому, що було успіхом, а то й самим життям Ігоря Костецького.

Життя й діяльність відомого і визначного письменника нерозривно пов'язані з видавництвом „На горі", засновником якого, як ми вже згадували, він був.

Це українське видавництво народилося після закінчення Другої світової війни, у маленькому франковському селі, в Дюнкельзбюль, в Західній Німеччині.

Перша книжка, що її дало українському читачеві видавництво „На горі" 1955 року, це „Вибраний Еліот". Так було названо збірку творів американського поета, драматурга та есеїста Томаса Стірнса Еліота, який з ЗСА переселився в Англію. Переклад творів виконав Ігор Костецький.

Наступного, 1956 року, з'явився німецькою мовою в перекладі Єлисавети Котмаєр „Трояндний роман" поета-модерніста Василя Барки. (Між іншим, Єлисавета (Елізабет) Котмаєр — дружина Ігоря Костецького померла 11-го січня 1983 року.)

Потім вийшла антологія української модерної лірики німецькою мовою, також в перекладі Є. Котмаєр. Подано твори 32-ох сучасних поетів — українців.

Обидва переклади, „Трояндного роману" Барки і антології українських поетів, знайомили німецького читача зі сучасною українською поезією.

У тому ж 1957 році видавництво „На горі" видало твір Оскара Вайлда „Саломея". Переклад цієї драми зробив поет Богдан Кравців. Редактором видання був Ігор Костецький. Він також написав до цього видання передмову.

Згодом Ігор Костецький видав, у своєму перекладі, „Ромео і Джулієт" Шекспіра і збірку всіх його сонетів.

Наступні роки діяльности видавництва „На горі" були ще продуктивнішими. Видавництво не тільки продовжувало започатковані ним серії — „для аматорів" та „світовий театр", але й почав нові серії — „музичну" і „світоглядову".

Друкувалися твори Федеріко Ґарсія Льорки — в перекладі Жені Васильківської, Марти Калитовської, Богдана Бойчука, Юрія Тарнавського та інших.

У 1960 році вийшли вибрані твори німецького письменника Казіміра Ендшмідта, одного з творців експресіонізму.

Польською мовою видавництво „На горі" надрукувало вибрані поезії Езри Павнди. Вибраний Езра Павнда появився також українською мовою. Збірка цього провідного американського поета-модерніста, яка вийшла в перекладі на українську мову, має 344 сторінки і належить до найбільших книжок творів поета.

У 1961 році з'явились вибрані твори Ґоля, в перекладі Єлисавети Котмаєр та Ігоря Костецького та монументальне видання драм Шекспіра з багатими коментарями, яке включає „Макбет" і „Короля Генріха Четвертого" в перекладі Тодося Осьмачки.

У 1962 році вийшли п'єси французьких авторів: Поля Кльоделя „Благовість Марії" і Жана Ануї „Антіґона".

Із музичної серії вийшла „Екуменічна меса" Ґренаніна. В серії для аматорів видано твори українських письменників, зокрема, збірку поезії українського поета-символіста Олега Зуєвського „Під знаком фенікса", збірку „Рими і не рими" Марти Калитовської, „Крейдяне коло" Вадима Лесича, збірку поезії „Чорні акації" і короткий модерний роман „Вітражі" Віри Вовк.

Це великі досягнення видавництва „На горі", навіть коли їх порівнювати з продукцією видавництва так званої Радянської Української Республіки. Поза конкуренцією, у 1954-1961 роки.

Ігор Костецький був також своєрідним прозаїком. Він, як ніхто інший, на погляд поета Василя Барки, відчував спалахи готичного піднесення. Він, можливо, єдиний, що мав органічне відчуття готики. Ігор Костецький міг би вибрати не ескпресіонізм для складання своїх оригінальних новель, а сюреалістичний чи неоімпресіоністичний напрям, чи плятформу аванґардистів. Але, — як каже Василь Барка, — „з експресіонізму Ігор Костецький висунув власний стиль", прибираючи той „ізм" по своїй творчій вдачі.

І новелі та переклади Ігоря Костецького, не кажучи вже про активність, створеного ним видавництва „На горі" виконали свої історичну місію.

Згаданих досягнень, на наш погляд, більше ніж досить для висновку, що Ігор Костецький відійшов від нас у потойбічне життя заслуженою людиною, який велику частину свого життя присвятив, віддав, розвиткові української літератури.

Тут можна було б і поставити крапку, якби на початку ми не згадали про „відповідь" Ігоря Костецького в київському журналі „Всесвіт".

Ця „відповідь", як ми вже раніше зазначили, з'явилась після смерти Ігоря Костецького, а шкода. Шкода тому, що ми не можемо його запитати, як нашого приятеля: „Що спонукало вас давати таку відповідь совєтському журналові? І нащо ви її взагалі давали?

Не віримо, щоб це була якась „ідеологічна переорієнтація" чи „реверанс". Не віримо, бо Ігор Костецький свого часу сказав, і ми переконані не для красного слівця: „Моя батьківщина — українська мова. Українська мова, це значить українська література".

Знаємо, що бл. п. Ігор Костецький завжди намагався стояти осторонь від будь-яких політичних рухів. Одначе тут ідеться про контакт з режимом, хай навіть через літературу, з режимом, який звів боротьбу на смерть з усім людством, проти всього людського, дарма, що доказує світові про свою людяність. Отже, мимохіть, у нас виникає багато найрізноманітніших питань, відповідь на які міг би дати виключно сам Ігор Костецький. Але ми можемо тільки бажати. На жаль, ми залишимось без відповіді. Допомогти нам в цій дещо неврівноваженій цікавості може, мабуть, тільки віра в те, що наш приятель ніколи не зрадив сам себе, а залишився вірним собі, вірний своїй батьківщині.

Посвячення пам'ятника Слави УПА в Оквиллі

Проведена Діловим комітетом колишніх вояків УПА в Канаді праця для спорудження пам'ятника Слави УПА на Оселі „Київ" в Оквиллі, Онт., увінчалася повним успіхом — урочистістю відслонення і посвячення його в неділю, 22-го травня 1988 року. Це було справді величаве свято, в якому, дякуючи, між іншим, сприятливій погоді, взяло участь приблизно 10.000 громадян.

Акції здвигнення пам'ятника Слави УПА за проєктом мистця Володимира Беднарського, патронував Почесний громадський комітет, до якого запрошено Ієрархів Українських Церков, представників центральних, крайових і місцевих організацій та інституцій у Канаді. Гроші на фонд пам'ятника (в сумі кругло сто тисяч долярів) склала протягом одного року українська патріотична громада. Про всю ту підготовчу працю є мова у 112-сторінковій „Пропам'ятній книзі", виданій друком на день відкриття і посвячення пам'ятника — 22-го травня 1988 року.

Свято розпочалося о год. 11-ій ранку Соборним Молебнем на прославу 1000-ліття християнізації України. До Богослуження стануди: Владика Ізидор Борецький, о. митроф. прот. Петро Бублик та отці: генеральний вікарій о. д-р Мирон Стасів, о. прот. Степан Гоцуляк, о. д-р Петро Степюк, о. рад. Володимир Шараневич, о. рад. Ярослав Левицький та о. крил. Роман Набережний.

По Молебні зворушливе слово про дії УПА, зокрема про геройство (призабуване історіописцями) матерів і дружин та бабунь хоробрих борців за волю України сказав Владика Ізидор.

В год. 12.15 зформувався похід під командою дижурного старшини УПА Володимира Дашка-„Марка" тисячних мас учасників свята до пам'ятника Слави УПА. За духовенством йшли прапороносці з 38 прапорами, оркестра, відділ ветеранів в одностроях, переважно упівці, окрема колона дітвори й юнацтва „Нащадків воїнів УПА" і тисячна маса народу. Для достойних членів Почесного комітету зарезервовано місце біля духовенства та почоту.

Коли всі поставали відповідно перед заслоненим пам'ятником, голова Ділового комітету Микола Кулик привітав усіх сердечно, відкрив офіційно свято та передав дальше ведення програмою у досвідчені руки старшини УПА з Чикаго інж. Степана Голяша — „Мара".

До акту відслонення пам'ятника були попрошені: сотник УСС (понад 90-літній) Антін Грицина, представник Українських Армій і військових формацій часів Першої світової війни, сотник д-р Франко Мартинюк, репрезентант вояків Канадської Армії, а одночасно представник СКВУ, мгр Теодосій Буйняк — представник ОУВФ, Микола Кулик, голова Ділового комітету та представник всіх вояків УПА.

Кількадесять синіх і жовтих стяжок, що простягались від вершка пам'ятника широко й далеко навкруги, тримали за кінці визначені „куми" з-поміж найщедріших фундаторів пам'ятника.

Пам'ятник Слави УПА в Оквиллі.

Акт відслонення пам'ятника багатотисячна громада прийняла радісними оплесками. Друг „Мар" склав сердечні гратуляції маестрові В. Беднарському.

Посвячення і благословення пам'ятника, окроплення його свяченою водою з Почаєва (привезеною Василем Лозинським і Петром Бішком) провели: Владика Ізидор, о. митрат П. Бублик та всі отці, які співслужили у Соборному Молебні. Перебіг цілого обряду пояснював по мікрофоні керівник програми друг „Мар", додаючи свої влучні коментарі.

Після цього була відслужена Соборна Зелено-святкова Панахида за упокій душ усіх полеглих у боротьбі за волю України борців-героїв, воїнів усіх українських військових і революційних збройних формацій українського народу. Співав до Панахиди хор „Бурлака". При співі „Вічная пам'ять" похилились у жалобі всі 38 прапорів, а члени почесного почоту віддали вояцький салют.

Після панахиди Владика Ізидор відчитав дуже добре укладену молитву англійською мовою для інформації англомовної спільноти користаючи з присутности радіо-телевізійних компаній та репортерів англомовних часописів. В молитві була мова про історичну долю українського народу і його важку боротьбу з окупантами за визволення України, в тому про добу УПА та про великий ювілей 1000-ліття християнства в Україні.

Потім промовляв о. митрат Бублик, який закликав усіх присутніх прибути не менш масово на свято єдности українського народу в наступну неділю 29-го травня в Торонто. „Маємо показати всім нашу єдність і силу як доказ того, що українці ніколи не скапітулюють перед москалями, які мусять забратися геть з України!" — сказав о. митрат, який є заступником голови Епархіяльної Ради УПЦеркви на східню Канаду, а його слова прийнято гарячими оплесками.

Опісля наступила драматична точка „Салют полеглим воїнам УПА" за укладом і режисурою інж. Ст. Голяша. Його рецитація, що перепліталася репліками співвиконавців, зробила сильне враження. Закінчено цю точку відіграннням жалобного салюту сурмачем з оркестри „Батурин". Була година 1.40.

Друг „Мар", як керівник програми, склав сердечну подяку духовенству за їхню величаву участь у святі та зарядив наступну точку — покладення вінків у стіп пам'ятника.

Першими поклали китиці квітів діти — „нащадки воїнів УПА". За ними слідкували викликувані по порядку представники світових, центральних, крайових і т.д. установ, організацій інституцій, а потім членів родин полеглих борців. Всіх вінків було 42. Були це багатобарвні вінки з відповідними написами на лентах, якими, немов барвистим килимом, покрито увесь п'єдестал навколо пам'ятника. Тут згадаємо лиш вінки від найвищих установ та від громадських організацій.

Від підпільного уряду України УГВР поклали вінок генеральний секретар закордонних справ Микола Лебедь в асисті вояків УПА — Михайла Ковальчина і Михайла Бохна; від Державного Центру УНРеспубліки в екзилі — мгр Микола Липовецький і Павло Волосевич; від Об'єднання Прихильників УНРади — Арсен Степанюк; від Об'єднання б. Вояків Українців у Великобританії п-хор. Михайло Ткачук від Української Стрілецької Громади в Торонто — Олекса Задойко; від Українського Вільного Козацтва — сотник Михайло Даниляк. Були зложені вінки від: Товариств колишніх вояків УПА в Канаді й ЗСА; від Станиці колишніх вояків УПА у Вінніпегу; від ГУ ЛВУ, ГУ ОЖ ЛВУ, КУ СУМ в Канаді; від Організації української молоді Пласт; від відділів ЛВУ й ОЖ ЛВУ в Торонто; від ОУВФ у Монтреалі, Ст. Катеринс, Кічнер, Кембридж, Ґвелф; від українських молодіжних ансамблів під мистецьким керівництвом В. Кардаша; від Українського Культурного Центру у Ґвелфі; від клюбів — „Обнова" в Торонто і „Заграва" в Етобіко. Далі слідували 22 вінки для поодиноких полеглих борців від членів їхніх родин та друзів. Ця зворушлива подія закінчилася коло год. 2-ої по полудні.

„Мар" покликав до слова Віктора Новака, старшину УПА, голову Т-ва колишніх вояків УПА в Канаді, як репрезентанта Ділового комітету. Наступним промовцем був Микола Лебедь, який, між іншими нагадав, що цього ж дня в Україні (22 травня) масово й святково відзначують річницю перевезення тлінних останків Тараса Шевченка з Петербургу до Києва. В Україні, напевно, швидко знатимуть, що цього ж дня українці в Канаді посвятили пам'ятник Слави УПА. В такому збігові подій тут і там є своєрідна символіка нашого єднання тут, на поселеннях з воюючою Україною.

Виступи промовців закінчив Степан Голяш словом про не менш важливе символічне значення пам'ятників на пошану героїв для дальших поколінь нації, яку творять за словами Тараса Шевченка, живі, мертві і ненароджені земляки, в Україні і не в Україні сущі...

Першу частину програми цього святкового дня закінчено відспіванням молитви „Боже, вислухай благання..."

По обідовій перерві, о год. 3.30 по полудні на площі і сцені, де вполудне був відслужений Соборний Молебень, розпочалася друга частина програми. Це був концерт, присвячений традиційному Святові героїв, що припадає в другій половині травня кожного року. В біжучому році вшановано зокрема славну пам'ять полковника Євгена Коновальця у 50-ту річницю його смерти та 45-річчя від дня створення Української Повстанської Армії, що й стало стимулом для спорудження пам'ятника Слави УПА.

Головними виконавцями були мистецькі ансамблі торонтонського Осередку СУМ — хори „Прометей" і „Діброва" та оркестра „Батурин", всі під керуванням мгра Остапа Брезденя. Виступали теж хори „Обнова" під диригуванням Петра Бубели та хор „Бурлака" під диригентурою Олега Хміля. Акомпаньювали Марта Кравців-Барабаш, Ірина Ямишак і Галина Михальчук. В репертуар ввійшли здебільшого пісні стрілецькі, упівські, військові та маршові. Новою була пісня на прославу 1000-ліття Хрищення України „Слава Володимиру" муз. Б. Дніпрового, на слова І. Омельченка. Святкову доповідь виголосив майор американської армії Петро Содоль.

В перервах між окремими точками концерту виголошено або відчитано чи тільки згадано короткі привітання з нагоди посвячення пам'ятника Слави УПА. Всіх привітань було 40.

Концерт, а з тим і програму дня, закінчено біля год. 6-ої вечора відспіванням славня „Ще не вмерла Україна".

Щоденник „Торонто Стар" у числі з вівтірка 24-го травня помістив короткий зміст інтерв'ю своєї репортерки Дайяни Брейді з головою Ділового комітету Миколою Куликом. Репортаж починається словами:

„Споруджений коштом ста тисяч долярів пам'ятник присвячений воїнам Українського Резистансу, був відслонений перед 7.000 учасниками на Оселі „Київ" в Оквиллі".

„Гранітна статуя українського підпільного вояка, виконана за проєктом торонтонського мистця Володимира Беднарського, вшановує воїнів, які загинули у боротьбі з нацистською та совєтською окупацією України між 1942 і 1952 роками".... Далі є згадка: „Кулик, ветеран, що боровся в рядах УПА від 1943 до 1950 року, сказав, що щонайменше 350.000 вояків тої армії загинули між 1942 і 1952 рр. Однак боротьба ще далеко не закінчена..." Він далі сказав, що цей пам'ятник є символом надії для канадців. Стотисячна українська громада в самому Торонто працює важко, щоб зберегти живими свою культуру і змагання до незалежности...

Н. Н.

Мюнхенські школи відзначили гідно 1000-річчя

Мюнхен, Західня Німеччина. — В суботу, 25-го червня ц.р., в год. 4-ій по полудні розпочався тут в залі Українського Католицького Парафіяльного центру святковий концерт п. з. „Українські діти Мюнхену у поклоні Великому Ювілею 1000-річчя Хрищення України 988-1988" Аранжерами концерту були: цілоденний садочок при Товаристві „Рідна Школа", суботні садочки Мюнхен-місто і Мюнхен-Людвігсфельд, Український Інтернат та суботні школи Мюнхен-місто і Мюнхен-Людвігсфельд.

Програма концерту складалася з монтажу із численними поодинокими точками-виступами, що їх заповідали учні Юлія Зубенко і Орест Куцан. Під звук маршу, що його виконав на трубці Богдан Павук, на сцену вмаршували у народних строях та з національними прапорцями садочкові діти. 10-річна Христина Кисілевська, гостя із Зальцбургу, учениця Моцартеум, відкрила концерт виконанням на фортепіяні сонати Ф-дур Дмитра Бортнянського, після чого Таня Мозолюк, Лесик Цюрак, Леся Ткаченко, Уляна Мацюк, Андрійко Ситник і Орест Заларко спільно віддеклямували вірш Лесі Храпливої-Щур п. з. „Пісня тисячоліття". Учень Інтернату Олівер Бановець віддеклямував вірш Василя Щурата п.з. „У манастирі", а Саня Франкевич відіграла на фортепіяні гимни Бортнянського „Як славний Господь". Після неї Софійка Куцан віддеклямувала вірша Л. Храпливої-Щур п. з. „Княгиня Ольга".

З черги виступив дівочий хор учениць і відспівав під диригентурою Марії Гарабач та при фортепіяновому супроводі Андрія Павука пісню „Святій княгині Ользі", муз. І. Лучка сл. Р. Завадовича. Під звуки маршу „Гей, нумо ж браття до зброї", що його відіграла на фортепіяні Наталка Мисько, виступили на сцену чотири княжі отроки: Єнс Айхманн, Олівер Бановець, Орест Заларко і Лесик Цюрак під командою дружинника Евгена Зьобровського, який іспитував своїх воїнів в дужанні та у двобою мечами.

Наступною точкою були вільноручні вправи дівчат з рушниками: Наталки Мисько, Наталки Сотурчак, Сані Франкевич, Лесі Ткаченко і Беати Яжембяк, які відспівали тужливу пісню „Де ти, сонце" при супроводі гітари Оксани Луців. Молодші школярі при супроводі акордеону Маріяни Ситник відспівали „Пісню про сонечко". З черги Христинка Кисілевська відіграла стрілецьку пісню „Ой у лузі червона калина", а Евген Зьобровський віддеклямував вірш Богдана Лепкого „Ідуть роки". На закінчення всі діти садочків і шкіл проспівали „Славень до 1000-річчя" на слова Зореслава, муз. Мирона Федорова та національний гимн.

Після концерту голова Товариства „Рідна Школа" мгр Ірина Спех роздала учням і ученицям, що брали участь у конкурсі з нагоди 1000-річчя Християнства в Україні, зорганізованому Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій, пам'яткові грамоти. Цей конкурс мав дві категорії, а саме: малюнок і слово молодших учнів та слово старших учнів.

Окремі нагороди у виді пропам'ятних поштовихналіпок, виданих Комітетом Українців Канади в Торонто, одержали з категорії малюнку молодших Беата Яжембяк, Іванка Табака й Орест Заларко, а відзначення Оля Табака. З категорії „слова молодших" одержали нагороди Саня Франкевич, Орест Куцан і Міра Франкевич. З категорії „слово старших" одержали нагороди Єнс Айхманн і Міра Борсук. Перша нагорода налічувала 20 значків різних серій, друга 15, третя 10, а відзначення п'ять значків.

Підготовою цього величавого концерту і проведенням програми займались Сестра Евтимія від суботньої школи Мюнхену-міста і головна виховниця інтернату Марійка Ковалишин. Хоровий і груповий спів приготовили: Марія Гарабач, Мар'яна Ситник, Катерина Панчук і Оксана Луців, сцену і чудові декорації — Міля Франкевич, Люба Владика, Юрій Цюрак і Марко Заяць, який збудував на сцені модель українського собору, а оригінальні строї пошила Міля Франкевич.

Виставку дитячих праць — вишивок і ручних робіт — зорганізувала Оленка Марченко-Корбабич, декоративні програмки проєктувала Марійка Ковалишин і Оксана Луців.

Особлива подяка належить Владиці Платонові Корниляковi за батьківську опіку та моральну й матеріяльну поміч, як теж М. Гарабач за вивчення дівочого хору, Орисі Яримович за допомогу у вивченні мистецького читання і не на останньому місці молодим українцям з Польщі, які допомогли збудувати сцену, впорядкувати залю глядачів і які обслуговували численних гостей (около 200) під час товариської зустрічі по концерті з перекускою і напитками. Це гарне свято залишило незатертий спомин.

Б. Ш.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Филіпін Фердинанд Маркос зможе повернутися на батьківщину, — заявила кореспондентам Коразон Акіно, теперішній президент країни. „Він зможе приїхати до Манілі, якщо цього бажатиме, а також може особисто, чи з допомогою адвокатів, оборонятися в суді перед закидами надужиття державними фондами. Уряд Акіно думає, що на протязі 20-річного урядування Ф. Маркос і його родина привласнили собі з державної каси 10 біл. дол. Покищо не відомо коли розпічнеться суд над Маркосом в Манілі. Ф. Маркос тепер живе з родиною на вигнанні біля Гонолюлю на Гавайських островах.

Досягнення українського християнського руху

Люрд, Франція — Від 20-го до 25-го квітня ц. р. тут відбулися XIV Загальні збори відомої Міжнародної Федерації Католицьких Чоловіків „Унум Омнес". Ці збори мали особливо врочистий характер, бо відбувалися у 40-ліття заснування і в зв'язку з цим були сполучені з поломництвом. Відповідно до цього вибрано й місце ювілею — Люрд, в якому Федерація була заснована.

УХРух належить до „Унум Омнес" від 1962 року, розвинув велику активність завдяки зрозумінню середовищем долі нашої Переслідуваної Церкви й теплій атмосфері праці. У висліді своєї пильности стрінувся із признанням: вже на наступних після прийняття загальних зборах — у 1967 році — покликано президента Руху до керівного органу, т. зв. екзекутивного комітету, що складається з делегатів із 8-ми країн. У висліді дальшої праці загальні збори „Унум Омнес" при зміні статуту у 1978 році рішили вставити відповідну точку, що у екзекутивному комітеті має бути зарезервоване місце для мирянського світу Східньої Церкви.

В цьому році УХРух не зміг вислати своєї делегації, тому що дата загальних зборів припала на час безпосередньо перед Науковим Конгресом у Тисячоліття Хрищення у Мюнхені, в якому приймали участь всі провідні керівники Руху. Проф. Янів окремим листом привітав учасників і отримав також привітання від загальних зборів. Головою Федерації залишився на дальшу каденцію австрієць Йоганнес Фарнляйтер, який активно співдіяв із українською делегацією. Проф. Янева затверджено на його посту вшосте, поруч із ген. секретарем д-ром Е. Інглессісом і представником Мальти Й. Портелі, які з того приводу творять своєрідний сеньйорат, бо всі інші члени Комітету є старжем багато молодші.

СТЕЙТ НЮ ЙОРК опублікував вислідн трирічних дослідів своєї Агенції для охорони довкілля, в яких виявлено, що 25 відсотків озер і ставів у горах Адірондакс є пересичені кислотою до тієї міри, що риба в них не може жити. В додатку до цього 1/5 озер цієї околиці є так пересичена кислотами, що дослідники називають їх „небезпечними". У зв'язку з цим директор стейтового бюра збереження довкілля Томас Джорлінг заявив, що цей звіт „потверджує безсумнівно погані та шкідливі наслідки кислотного дощу на водні формації".

АКТИВНІСТЬ КАНДИДАТІВ на президентську номінацію починає набирати помітної передконвенційної інтенсивности. Губернатор Майкл Дукакіс посилює атаки на теперішній Уряд, а Джессі Джексон осміщується своїми твердженнями та образами інших, у цьому випадку віцепрезидента Джорджа Буша, за його похвалу капітана і залогу військового корабля в Перській затоці. Натомість віцепрезидент Буш ніяк не залишився позаду в користь своєї власної кандидатури, обіцяючи еспаномовним виборцям назначити еспаномовного громадянина до свого кабінету.

Патріярхальне свячене в Ню Йорку

Як у попередніх роках, так і цього року заходами відділу Українського Патріярхального Товариства в Ню Йорку в неділю, 8-го травня в Українському Народному Домі відбулось спільне свячене. Управа Товариства старається, щоб хоч раз на рік зійтися разом із своїми членами і гостями та поділитись радісною новиною Христового Воскресіння та спожити спільно трапезу. Йдеться тут про духовий зв'язок, себто збереження спільної родинної атмосфери.

Наталія Соневицька, яка керувала програмою, висловила кілька вдумливих речень і привітала присутніх (понад сто осіб) радісним „Христос Воскрес" та попросила о. Тараса Прокопова, ЧСВВ, з церкви св. Юра посвятити Божі дари. Під звуки слів „Христос Воскрес" о. Тарас посвятив розкладені на столах Божі дари та провів молитву. В дружньо-товариській і святочній атмосфері учасники спільного свяченого споживали смачно приготовану перекуску та гуторили.

Хоч мистецька частина була запланована довшою, але з непередбачених причин запрошена солістка не змогла прибути, тому виступила Христина Карпевич у фортепіяновому супроводі Соні Шерег яка виконала „Алилуя" і „Царю Небесний" композиція Ігоря Соневицького, народну пісню „Ой, ти знав, що брав" й інші пісні. Приємне виконання Христини присутні прийняли теплими оплесками.

Святочне слово на тему свята Христового Воскресіння та в дусі тисячоліття християнства Руси-України виголосив голова товариства Микола Галів. Він у короткому слові підкреслив обидві важливі події, що так тісно між собою пов'язані. Христове Воскресіння — це шлях нашого життя, хрищення українського народу, що довершилось тисячу років тому, це були двері-вхід, що провадить наш український народ до вічного життя. Напевно колись прийде той час, що у Києві і Львові та на всій Україні знову загравуть вільно воскресні дзвони.

Неділя, 8-го травня, була також Днем Матері. Зі святочним словом, присвяченим матерям, виступив брат-студит А. Кіляр. Він до цієї теми підійшов з богословського боку та старався подати глибоке значення матері в житті родини і зорганізованого суспільства. Свої думки він ілюстрував та підкреслював, цитуючи Книги Завітів. З цієї нагоди всім матерям присутні заспівали „Многая літа".

Н. Соневицька, яка гармонійно в'язала цілу програму, на закінчення попросила до слова голову Т-ва, який в імені управи щиро подякував дорогим паням, які все приготовили і принесли смачне печиво, а окремо подякував Ярославові й Ірині Куровицьким за їх дар. Вони як і кожного року, подарували м'ясиво на свячене. Голова висловив подяку п-і Лешко за салати та Любі Артимишин за керівництво у приготуванні, а також всім, які безкорисно допомагали у підготові. Окремо подякував нашому наймолодшому патріярхальникові Адріянові Березовському, а його мамі — за квіти. Особливе признання за підготову цього свята він висловив Ярославові Климові з дружиною Іванкою. Подякував Христині Карпевич за її виконання релігійних і воскресних пісень, братові Олександрові за святочне слово матерям, Н. Соневицькій за її вдале ведення свяченим. На закінчення подякував усім учасникам, що прийшли і провели разом радісний час Христового Воскресіння. Молитвою, яку провів о. Тарас, закінчено спільне свячене.

М.Г.

Ю. Осінчук...

(Закінчення зі стор. 1)

тижні літнього часу та крім практики і вказівок досвідчених музик виступити із власними концертами. Окремо створена для цього фундація оплачує вповні перебування і подорож вибраних журі цієї пяністів та одного скрипаля.

Кожний з пяністів має нагоду брати участь у концертах, як соліст і член камерного ансамблю, а відтак після приїзду до ЗСА дати принаймінше декілька самостійних концертів. З того приводу кожного року є багато кандидатів на цей фестиваль в замку де ля Госс. Д-р Ю. Осінчук є персоною українською, яку в цей спосіб вирізнено, після розгляду її дотеперішньої музичної кар'єри та рецензій на її самостійні концерти.

Відбувся...

(Закінчення зі стор. 1)

лася на терасі „Веселки" товариська зустріч при вині, де учасники свобідно гуторили і співали до пізнього вечора.

У вівторок продовжувано дискусію над звітами, а на пропозицію Контрольної комісії уділено абсолюторію з признанням уступаючій Управі.

На внесення Номінаційної комісії переобрано теперішню Управу з деякими змінами, а саме: президент — Е. Волошин; заступник президента — Данило Слободян, другий заступник — Іван Лаба; українознавчий секретар — д-р М. Ценко, англомовний секретар — М. Бобечко, касир — Г. Чорномаз і пресовий референт — д-р Р. Барановський. До Контрольної комісії увійшли: д-р О. Волянський, мгр В. Сенежак і М. Повх; регіональні представники: Михайло Ольшанівський — Ілліной, Анна Ремік — Нова Англія, Сем Чорномаз — Ню Джерзі, Ольга Літепло — Метрополітальний Ню Йорк, д-р Роман Борковський — стейт Ню Йорк, Микола Бобечко — Огайо, Ева Юзич — Пенсильванія і Богдан Дейчаківський — Фльорида.

Пополудні того дня відвулося бінго, що ним проводили подружжя Лаби і Микола Бобечко. Висловлено бажання, щоби бінго включити у програму на черговий рік. Вечером того дня подружжя Надбережні з Коннектикат запрезентували прозірки ансамблю „Вірійовка" з Києва і хору Кошиця з Вінніпеґу, Канада, а пізно вечером відбулася ватра, виповнена повністю українськими піснями.

В середу вранці 49 учасників з'їзду відбули поїздку автобусом до будинку УНС в Джерзі Сити і мали змогу оглянути приміщення УНС редакції і модерні влаштування друкарні „Свободи", а потім Екзекутива гостила усіх полуднем. Висловлено побажання, щоби всі члени скористали з нагоди і відвідали цей будинок. Вечером того ж дня учасники мали змогу заслухати доповідь голови організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні Божени Ольшанівської, Волтера Бондара і Д. Городиського з Каліфорнії. Б. Ольшанівська поінформувала про працю їхньої організації та про поїздку до Москви, Києва і Львова, де мала можливість зустрічатися не лише з представниками американської влади, але з українцями та підтримати їх на дусі у їхній важкій боротьбі за людські і національні права. Два інші доповідачі поінформували про теперішню ситуацію в Україні та можливости допомогти свої рідним приїхати до ЗСА на відвідини.

В четвер вранці д-р Р. Борковський виголосив цікаву доповідь п.з. „Синтеза двох світоглядів в поучен ні Мономаха Дітям", яку доповнив довголітній професор коледжу в Стемфорді М. Борисюк.

По полудні того дня відбулася зустріч з головним предсідником УНС д-ром Іваном Флисом, який обширно подав інформації про нові пляни забезпечення в УНС, з яких можуть користати додатково члени та давав відповіді на численні запити учасників відносно різних справ. Також проведено дискусію над актуальними питаннями, що були предметом нарад на з'їзді.

Вечером відбувся бенкет з численною участю не тільки учасників з'їзду, але й місцевих гостей, що ним проводив д-р Р. Барановський. До танців приграваля оркестра Н. Гіряка.

В п'ятницю проведено підсумки з'їзду і схвалено резолюції та рекомендації.

З'їзд закінчено молитвою і відспіванням обох славнів, що їх провів Г. Жеребняк.

В часі з'їзду на стінах були розвішені картини Гелен Тренклер з Іст Провіденс, Ровд Айленд.

Керівникам Союзівки, Іванові Флисові мол., і Лідії Кучер висловлено подяку за їх приймання і обслугу під час з'їзду.

На 77-ліття І. Гриця-Дуди

Я думаю, що декотрі з наших читачів, прочитавши заголовок статті запитають: — Хто ж це Іван Гриць-Дуда? Але цього питання не поставить собі ніхто з українців на Закарпатті чи на Пряшівщині. Бо ці наші національні території Іван Гриць-Дуда сходив пішки або на драбинястім возі зі сільськими аматорськими театральними гуртками, а теж як вчитель народних шкіл. Але знають його теж як поета, письменника та культурного діяча. За всю цю довголітню працю на культурному полі для українського населення навіть теперішній уряд мусів нагородити його на 70-ліття титулом „заслуженого діяча культури". Але майже немає українського діяча, щоб не сидів у тюрмі. І Іван перейшов її за свого життя. Не дивно, бож він є людиною прямою і відважною. Його критичні статті та виступи на сцені не все подобалися урядовим чинникам. За його життя в молодому віці на кожній частині нашої національної території були інші окупанти. Отже були й інші політичні обставини, а тому культурна й політична діяльність нашої інтелігенції мала інший характер, інший спосіб, хоч всі вони вели до одної єдиної мети — зберегти наше національне існування, нашу національну самобутність. Іван прожив свої молоді літа на Закарпатті, що входило в склад ЧСР, і там він кидав свої молоді пориви, змагання до боротьби за все наше дороге.

Іван Гриць Дуда народився 5-го червня 1911 року в селі Рудльові, де його батько Іван Гриць був учителем. Тут він закінчив народну школу, спочатку мадярською, а потім словацькою мовами. Десь в 1923 році із-за несприятливих політичних обставин родина Гриців переселилася до Берегова. Тут його батько був іменований вчителем, а пізніше інспектором шкіл. В Березі була відкрита, паралельно з мадярською, українська гімназія. Іван міг тепер вчитися вже рідною мовою. Гімназійними професорами були там здебільша галицькі еміґранти. З них треба згадати таких як Корнило Заклинський, Тисовський, Стахура, Стаховський та інші. Вони там зорганізували читальню „Просвіти", а при ній театральний гурток, хор, танцювальний гурток і тим витворили прекрасну національну атмосферу. Саме вона сприяла національному, культурному й артистичному розвиткові Івана Гриця. Іван з захопленням причинився до створення театрального кружка у своїй гімназії і там ставив свої перші артистичні кроки. Прикладів мав багато. Тоді до Берегова приїжджали на гастролі чеські, мадярські, а особливо українські театри (театр Садовського). Перейшовши з гімназії до торговельної академії, Іван і там з радістю працював у театральному кружку, котрим проводив професор і актор Олекса Приходько. Після закінчення торговельної академії відбув Іван 18-місячну військову службу. Повернувшись, працював вчителем у державній школі. Але вчителювання його не бавило. Якась магічна сила тягнула його до театру, а то таки до професійного театру. Такого на Закарпатті тоді не було. Аматорських було біля 400, та Іван мріяв про національний театр. Він зібрав таких ентузіястів, яка сам, і вони відкрили у Хусті 1936 року „Нову сцену". Іван став її директором, Юрій Шерегій режисером, а Вереш та Євген Шерегій акторами. До них прилучилися ще вчителі шкіл, і театр почав працювати на повний хід. Іван брав участь, як артист, у кожній виставі. Цей театр перетривав аж до 15-го березня 1939 року. Тоді саме була остання вистава. Після неї треба було усе покидати й рятувати життя, бо ворог був перед дверима. А був він азійсько жорстокий. Мадярські гонведи не мали помилування ні для кого з української інтелігенції. Іванові пощастило дістатися кораблем по Дунаї до Братиславы. Тоді він знову повернувся до вчителювання між своїми людьми на Пряшівщині, що залишалася при Словаччині.

Після закінчення Другої світової війни в 1945 році його мрія знову зреалізувалася. Українці Пряшівщини, використовуючи сприятливіші для них політичні обставини, кинулися до національно-культурної праці. Вже 24-го листопада 1945 року заснували в будинку Української Народньої Ради Товариство українського національного театру та Піддуклянський український національний ансамбль пісні й танцю. Іван брав дуже активну участь в театрі як актор, режисер, а потім як актор театрального п'єс.

Очевидно, й Іван, так як майже кожний український діяч, пройшов теж як я вже згадав тюрмами. Але вони його не знеохотили до творчої праці. Писати літературні твори почав давніше, але все пропало під мадярською окупацією. Іван почав знову. Перша його новеля вийшла друком в колективному збірнику „Розмова сторіч". Дальша появилася самостійною книжкою під назвою „Незгоди". Пізніше „Вибрані твори", це прозою. Але він теж звернув на себе увагу віршами. Ці поетичні твори були перекладені на чеську та словацьку мови. Найбільший його поетичний твір — це „Маків цвіт", що появився книжкою 1974 року на 130 сторінках. Другий поетичний твір — це „Серед дороги, серед бур" в 1975 році на 114 сторінках. Ці поетичні твори він пізніше переробив на драматичні п'єси, й вони мали великий успіх на сцені Українського національного театру в Пряшеві; подібно як „Ілько Лепей", „Бурхлива весна" та інші. Тепер він приготовляє історичну повість „Князь Лябореців" прозою та віршом. В пряшівському радіомовленні передано такі його твори: „Чорний орел", „Хуліган Балтахан" й інші. Написав теж багато п'єс для дітей. Словом, наш ювілянт заслужив собі, щоб наша публіка його знала. Тепер він живе й пише в Сабінові, пряшівська округа. Ми йому бажаємо ще довгих літ творчої праці для добра нашого народу.

Михайло Качалуба

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

МАРІЯ КИСІЛЬ, член УНС Відд. 112-го ім. Св. Марії в Пармі, Огайо, померла 21-го січня 1988 року на 88-му році життя. Нар. 20-го січня 1900 року в Україні. Членом УНС стала 1965 року. Залишила у смутку внуків: Роберта С., Михайла Р., Матея Р. і Стефана А. Похорон відбувся 1-го лютого 1988 року на цвинтарі св. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Мері Капраль, секр.

РОМАН ДОБЕРЧАК, член та довголітній голова 485-го Відділу УНС Т-ва „Крим" в Ню Йорку, помер 21-го травня 1988 року на 85-му році життя. Нар. в Олісві, пов. Збориів, Зах. Україна. Залишив у смутку дружину Емілію та доньки: Олену Футалу з мужем Левком; Марту Терлецьку з мужем Нестором; внуків: Богдана Футалу з дружиною Мартою, Мирона Футалу з дружиною Оксаною; Ігоря, Тетяну і Юрія Терлецьких, та ближчу і дальшу родину в Америці, Україні та Польщі. Похорон відбувся 24-го травня 1988 року у соборі Пресвятої Родини у Вашінгтоні, Д.К., а тіло примiщено на вічний спочинок в Української Національного Цвинтарі-Мавзолею у Вашінгтоні, Д.К.

Вічна Йому Пам'ять!

М.С. Чарторийський, секр.

АНТОНІЯ ІВАНОЧКО, член УНС Відд. 417-го в Джефферсонвілл, Інд., померла 24-го травня 1988 року на 92-му році життя. Народилася в Городенці, Зах. Україна. Залишила у смутку доньок: Надію Міру Дуранті з родиною й Оксану Мостович з мужем д-ром Леонідом; сина Ігоря з дружиною Іванкою; внуків: Вікторію Матіяс з родиною, Ірину Дейчаківську з мужем д-ром Юрієм, Олю Дуранті, Дарію Іваночко, д-ра Марка Мостовича; Тамару і Олександру Іваночко, та дальшу родину. Похорон відбувся 27-го травня 1988 року на цвинтарі у Вестон, Онт., Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

Ілько Цибрівський, секр.

МИХАЙЛО ІЖОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 206-го Т-ва „Запорозька Січ" у Вунсакеті, Р. І., помер 1-го червня 1988 року на 65-му році життя. Нар. 26-го травня 1922 року у Федерації, Р. І. Членом УНС став 1958 року. Залишив у смутку дружину Тересу, синів — Ричарда, Петра і Михайла мол., дочку Д. Морріс, п'ять братів — Стефана, Петра, Теодора, Миколу й Івана; сестер Анну Калаї і п'ятеро внуків. Похорон відбувся 4-го червня 1988 року на цвинтарі св. Стефана в Менвілл, Р.І.

Вічна Йому Пам'ять!

Леон Гардінк, секр.

МАРІЯ ОЛЕКСИК, член УНС Відд. 102-го ім. св. Петра і Павла в Клівленді, Огайо, померла 18-го травня 1988 року на 80-му році життя. Залишила у смутку синів — Михайла, Стефана і Данила; семеро внуків і двох правнуків. Похорон відбувся 21-го травня 1988 року на цвинтарі св. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Микола Бобечко, секр.